

# A PÉNZVILÁG

## GAZDASÁGPOLITIKAI HETILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:  
Budapest, IX. ker., Boráros-tér 6. szám  
Telefon: József 67

SZERKESZTI  
RÓNA LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:  
Fél évre . . . . . 50 korona  
Egész évre . . . . . 100 korona  
Egy szám ára 2 korona

### A VÉKA ALÓL

NEVETSÉGES KORÁNYIT OKOLNI az ország pénzügyi és gazdasági helyzetének komorsága miatt. Ha még oly zseni is lenne, a Sándor Pál receptje szerint, akkor sem művelhetne csodákat és ha még oly konstruktív programot épít is föl, ennek megvalósítása nem a pénzügyminiszteren múlik. Még a béke boldog éveiben is alkalmazkodni kellett a pénzügyek felelős intézőjének az általános politikai helyzethez, hát még a mostani viszonyok között. A belső politika és a külpolitika egyaránt óriási befolyást gyakorol ma a pénzügyi program mibenlétére és gyakran a szakminiszternek még oly jóindulatú, heroszi erőlködéseit is keresztülhuzza. Őszintén szólva, mi céltalan legénykedésnek tartjuk, ha a nemzetgyűlés padjairól egyes képviselők mindenáron vallomásra akarják bírni a minisztert, hogy így meg úgy, nyilatkozzék pénzügyi tervei felől, — mert mi ma minden programot, amely elvonatkoztatva általános politikai szempontoktól, objektív, szakszerű alapon épül fel, illuzóriusnak tartunk. Egészen mindegy tehát, milyen programot ad a köztudomás szerint Korányi, a magyar korona sorsa, a termelés jövője, az államháztartás egyensúlya nem az ő programszerű eltökélésétől függ.

\*

A MAGYAR IPAR PRODUKTUMAI fölött teljes melegegedését fejezte ki a kormányzó a kamara által rendezett árumintavásáron. Valóban, a magyar ipar hősi munkát végez, mikor a mostani viszonyok között egyre fokozza a termelést és versenyképessé igyekszik tenni gyártmányait. Ma az ipari termelésnek igen nagy nehézségei vannak: természetesen és mesterségesen. Természetes béklyója az Európaszerte jelentkező nyersanyaghiány és munkaválság, a mesterségesen rárakott béklyók még súlyosabbak. Itt a kormányzatnak kell segíteni, szabad levegőt teremteni, nem nehezíteni, de elősegíteni az exportot, kényszerintézkedések felfüggesztésével szabadabbá tenni a versenyt, mert csak a versenyben bontakozhatnak ki az erők. Nagy jelentősége volna az országhatárok megnyitásának is, ami — tudjuk — nem tőlünk függ, de a kormánynak mindent el kellene követni ebben az irányban. Levegőt, szabad levegőt, enélkül nincs egészséges fejlődés. Hála Istennek, mi kibirtuk a majdnem nyolc hétig tartó teljes elszigeteltséget, nagyobb nélkülözések nélkül viseljük mostani magunkra hagyottságunk keresztjét is, de nem szabad a mostani helyzetbe belenyugodni, a magyar ipar szabad határok után kiált, hogy a magyar erő produktumait kivihesse a külföldre. Az árumintavásár e kínáló tanulságait ajánljuk a kereskedelmi kormány figyelmébe.

\*

INTERVENCIÓRA JAVULT AZ OSZTRÁK KORONA és bár szívből kívánunk ennek a mi sorsunkkal valaha közös koronának sok sikert, nem tudunk bizni javulásának tartósságában. Most mesterkélt eszközökkel, nyilván óriási áldozatokkal fölsegítik a létrán, matematikailag bizonyos azon-

ban, hogy a magasabb lépcsőfokon nem fog tudni megállni. A megcsonkított Ausztria milliárdokért kénytelen élelmiszereket vásárolni a külföldön s bár ipari termelésének exportképessége emelkedett, a kivitel ma is csak csekély százaléka a nyomort meg nem szüntető, csak épen megenyhítő importnak. Számos argumentumot lehetne még felsorolni, de ez az egy is bőven megokolja az osztrák korona megjavítására irányuló ak-

ció kilátástalanságát. Félév óta Rennerék kormánya már ismételtén megpróbálkozott ezzel a remédiummal, a korona átmenetileg javult is ilyenkor, aztán ismét még inkább visszaesezett. Egy-egy ilyen akció sok százmillióba kerülhet s végeredményében a súlyos helyzeten semmit se változtat. Kormányunknak mi nem is tanácsolhatnánk hasonló mesterkélt közbelépést. A koronát itthon kell megjavítani, nem — Zürichben.

### Rubinektől várják a sörkartell megszüntetését

A vendéglősök beadványa a kereskedelmi miniszter előtt — Súlyos adatok a sörgyárosok kartellpolitikájáról — Harc a fogyasztókért

Hosszu idő óta áll már a harc a budapesti vendéglősök és a hatalmas sörkartell között. Ennek a küzdelemnek régi, mély gyökerei vannak, amelyek azonban nemcsak a két szembenálló üzletfelet, hanem a fogyasztó nagyközönséget, sőt a fiskust is érdeklik. Ennél a közérdekű szempontnál fogva szélesebb körben is foglalkozni kell a sörkartell dolgaival, hogy a kormány és az illetékes alsóbb hatóságok figyelme ráterelődjék erre a kínos, megoldásában most már halasztást nem tűrő problémára.

A mindenható sörkartell ellen hónapok óta éles tolvárcsapatot folytat a vendéglősipar szak-sajtója s ezek élén a Vendéglősök Lapja, amely utóbbi a szakszerű adatok kimeríthetetlennek látszó tárházával, meg nem támadható argumentumokkal küzd a vendéglősök érdekén keresztül a közönségért. Hozzátehetjük mindjárt, hogy ez a kitartó küzdelem mindeddig nem tudott kézzelfogható eredményeket produkálni. Ennek oka elsősorban, hogy a sörkartell mindenkor túlhatalmas szervezet volt, amellyel a régi kormányok keztyűs kézzel bántak s úgy látszik, a mai kormányzati szellem sem tud, vagy nem akar hozzányulni. A Vendéglősök Lapja eddig csak annyit tudott elérni, hogy megmozdult a Budapesti Vendéglősök Ipartársulata és nyíltan megüzente a harcot a sörkartellnek. Az Újság egyik legutóbbi számában Keszei Vince, az Ipartársulat elnöke fölpanaszolja a sörkartell működésének anomáliáit, elmondja, hogy a sör szinte ihatatlanul rossz, emellett méregdrága, a közönség ostromolja a vendéglősöket sürű panaszával, de segítség nincs, mert a sörkartell összetétele és kartellpolitikája a tarthatatlan állapotok javításának még a lehetőségét is kizárja. Nincs más megoldás, mint a kartell felrobbantása hatósági parancsszóval. Az Ipartársulat tehát nyomatékos beadványban kérte a kereskedelmi kormánytól a Fővárosi Sörfőzők Egyesülete — ez a kartellalakulat hivatalos címe — sürgős felszámolását és így a gyártás és a sörkereskedelem terén a verseny szabadabbá tételét. A vendéglősök és a közönség kíváncsian lesik, mi lesz a beadvány sorsa. A Pénzvilágnak módjában áll szakkörből szerzett, hiteles információk alapján megvilágítani ezt a kérdést, amely még nagyon sok port fog fölverni. A vendéglősök ugyanis nem nyughatnak addig, míg a harcot sikeresen meg nem vívták, a sajtónak pedig kötelessége, hogy ebben a nehéz küzdelemben a közönség mellé álljon. Informátorunk a sörkartell működéséről a következő feltűnő és meglepő adatokat boesájtotta rendelkezésünkre:

— A kilencfokos átlagsör maximális ára 840 koronában van megállapítva hektoliterenként. E magas ár mellett a sörgyárosok horribilis összegeket keresnek. Mikor az ármegállapításra került a sor, a kartellnek a fennálló rendeletek szerint, számlaszerűen kellett igazolni gyártási költségeit. Minthogy pedig

ugyanakkor még régi beszerzésű, tehát olcsó és óriási mennyiségű maláta- és komlókészletek felett rendelkeztek, drága pénzen vásároltak kisebb mennyiségű hollandiai malátát, amelynek beszerzési számlái természetesen igen „mutatósak” voltak. A számlák agitációs célből odavándoroltak az Árvizsgálóbizottság asztalára. Egyidejűleg roppant komlókészleteikből sok millió értékű árut eladtak Saari komlókereskedőknek, csak szlovák valutáért huszszoros áron s ezekből az eladásokból kifolyólag újra rendelkeztek kitűnően argumentáló számlák felett. A gyárak évekre el vannak látva komlókészletekkel, tehát nyugodtan adhattak Csehországnak és módjukban volt így kedveskedni a kormányhatóságnak külföldi valuta szerzésével. Persze, az ő szempontjukból a számlák produkálása volt a főerde. A Hollandiából behozott malátára nem volt szükségük, ez különben is csak talán harmincadrészét fedezi a budapesti sörgyárosok szükségleteinek. Ennél a beszerzésnél is a számlanyerés volt az uralkodó szempont.

— A mostani kormány a sörárpa métermázsájának árát 1750 koronában állapította meg. Ha a sörgyárosok kizárólag ebből a gyártási anyagból állítanák elő a sört, tehát ha régi készleteik egyáltalán nem volnának, holott hát vannak igen nagy mennyiségben, — akkor a kilencfokos sör hektoliterjéhez 16 kilogramm árpára, vagyis 12 kgr. malátára van szükség 277 korona árban. További gyártási költségek a következők: 20 dekagramm komló ára: 40 korona, üzemköltség és általános rezszi 100 korona, fuvarozás 40 korona, adó 51 korona, összesen tehát 511 korona. Ennyibe kerülne a sörgyárosoknak egy hektoliter sör a fogyasztóhoz szállítva, ismételjük: kerül-ne, ha a gyártási anyag csupa mostani beszerzésű áru lenne. Kapnak pedig érte a mostani maximális ár szerint 840 koronát.

— Ez a horribilis haszon a gyakorlatban annyit jelent, hogy a polgári sörfőzők közül nagyságban a közepes nagyságú évenként egész alaptőkéjének legalább az ötszörösét keresheti meg, mert 200.000 hektoliter évi termelés mellett, ha csak 30 K-t keresne meg hektoliterenként tisztán, az elért évi nyereség így is megfelelne az egész alaptőke összegének. Ő azonban nem 30 koronát keres, hanem a tiszta jövedelme 511 koronától —

840 kor-ig (maximális ár!) a 30 koronának több mint tizszerese!

— Maga a kartell a köz szempontjából szükségtelen, sőt káros alakulás, mert a mai viszonyok között Budapestre sehonnán sem jöhet fel sör, sem a vidékről, sem a külföldről, tehát kartellre — egy kartell bizonyos körülmények között közérdekből is szükséges lehet — sem iparvédelmi, sem nemzet- vagy győntvédelmi szempontból szükség nincsen. Sőt ellenkezőleg! Emellett a sörkivitel nemcsak a vevők elleni védekezés, hanem szerződészerű szövetkezés arra is, hogy egyik gyár a másiktól se munkásvezetőt, se tisztviselőt saját elhatározásából át nem vehet, ami a munkások és tisztviselők *szociális érdekére* is semmivel nem menthető *veszedelmet* jelent.

— Hogy pedig a kartell politikáját megnyire nem irányítják országos érdekek, arra jellemző a következő tény: Magyarországon, illetőleg Budapesten óriási sörgyárak vannak, amelyek produktumainak minősége — ha az áru minőségére súlyt helyeznének a gyárak — *fölvehetné a verseny a világ bármely országában termelt sörrel*. A mi sörgyáraink ezt a domináns helyzetüket még sem használják ki, holott az országnak emiatt szüksége lenne exportra. Nem használják ki pedig *tisztán kényelmi szempontból*, minthogy ugyanezen okból nem használták ki a múltban sem. Az egyetlen kivétel a *Kőbányai Polgári Sörfőző r.-t.*, amely már régen exportált Olaszországba, a többi, elhanyagolva az országos érdeket, soha ügyet sem vetett erre a lehetőségre. Pedig ezt a kikényszerítetlen területet az ország nagy hasznára lehetne meghódítani. A *Fővárosi Sörfőző r.-t.* például üzemének megkezdése után piacot keresett Németországban és a német exportot olyan könnyű szerrel alapozta meg, az állandó vevőknek olyan tömegét szerezte, hogy halálos véték ezt és az ehhez hasonló export- lehetőségeket most — miután az időközben elrendelt kiviteli tilalmat ismét feloldották — negligálni és az ország kínálkozó nagy hasznáról lemondani. A sörgyárak — ismételjük — nem törődnek az exporttal, szükségük sincs rá, export céljaira versenyképes árut kellene gyártani, itthon pedig adhatnak a fogyasztóknak olyan silány sört, amilyent csak akarnak, mert vevőközönségük a kartell rabláncaira van fűzve, rayonirozva van, a szerepek és a vevők ki vannak osztva és a *kartell fojtogató gyűrűjéből a szegény fogyasztó nem szabadulhat*.

— Amíg Magyarországnak csaknem valamennyi ipara az ország megcsönkítése folytán, a lakosság számarányával fordított viszonyban vészett el, addig a söriparban a helyzet az, hogy míg a huszmillió lakosságú Magyarországra 3 millió hektoliter évi termelés kapacitása esett, addig a mostani Csonka-Magyarországon a megmaradt gyárak termelőképessége 2,8 millió. A veszteség tehát *elenyésző*. Ezt a kezező helyzetet azonban a sörkartell termelési- és kereskedelmi politikája folytán sem a fogyasztók nem élvezik, sem a nagyon is rászorult *iskus* nem tudja kihasználni.

Ilyen körülmények között lehetetlen, hogy a kartell ellen folyó harcnak gyors sikere ne legyen. Az illetékes körök a legnyomatékosabb erkölcsi- és anyagi argumentumok elől *tovább el nem zárkozhatnak*, ha a kartell hatalma még oly nagy és féltelmetes is.

**RÓNA ERNŐ**  
BANKÜZLETE  
V., ALKOTMÁNY-UTCA 4. SZÁM.  
TELEFONSZÁM 125.

## Budapest téli szükséglete

11.700 vagon gabona,

2000 vagon só, 1500 vagon cukor

**Az élelmicikkek beszerzéséről gondoskodott a közlelmezési minisztérium**  
**Milyen készletek vannak ma Pesten?**

A főváros egész lakosságát egyetlen probléma izgatja ma, az, hogy *miel fogunk jüteni és mit fogunk enni a télen itt Budapesten*. Szorongást és idegességet kelt a bizonytalanság érzete mindannyiunkban, mert nincs senki, akit az elmúlt esztendő teleinek nyomora meg ne viselt volna és nincs senki, aki ezekről a szomorú emlékü téli nyomorúságokról ne azonnal az elkövetkezendőre gondolna. Nincs senki, akinek eszébe ne jutna a tavalyi fütetlen lakás, a tavaszi éhezés, a drágaság miatti lerongyoltság és ezekkel a gondolatokkal kapcsolatban annak a lehetőségnek a féltelme, hogy az ideai télen is majd hasonló nyomorúságokkal kell megküzdenünk.

Hogy az oktan aggodalmat eloszlassuk, de hogy a vérmes reményeket se tápláljuk tulfütötté, felkerestük az arra illetékes tényezőket, nyilatkozzanak, mennyi Budapest fa-, élelmiszer-, szén- s. b. szükséglete és főképp arról adjanak információt, *miéle nélkülözhetetlen cikkből van már biztosítva a főváros téli szükséglete*.

Információinkhoz felesleges kommentárokat hozzáfűzni, a számok, az adatok sorai minden kommentár helyett élesen beszélnek.

A fa és a szén

Először talán arról számoljunk be, ahol az ellátás a leghibonytalánosabb.

— *Budapesti szén- és faszükségletét számokban kifejezni aligha lehet*. A főváros annyi szén- és fakészlettel volna képes elfogyasztani — mondják a szétosztással megbízott szervek — amennyit csak ide liferálni tudnánk. A szén- és faszükséglet számokban relativ. Mindenki annyit füt el, amennyihez hozzá bír jutni. Legfőképp *csak azt lehetne pontosan megmondani, mindenki mennyi szén igényelhet az idén*. A heti 40 kiló fa- és 50 kiló szénmennyiségnél *többet egyelőre nem biztosíthatunk*, de igyekezni fogunk arra, hogy legalább ezt a minimális mennyiséget mindenki megkapja. Ugy a szén, mint a fa az idén télen is csak nagyon megszorítottan lesz elegendő. *Számokkal nem akarunk a közönség hangulatára hatni* — mondották az illetékesek.

Ezzel intervjunkat befejeztünk jelentettük ki, mert pontos adatok állanak ugyan rendelkezésre, de azok, sajnos, csak adatok — mondották — és *adat helyett fára és szénre volna szükség*.

52.000 vagon az ország gabonaszükséglete

Lisztellátásunk biztosítása iránt érdeklődtünk ezután a közlelmezési minisztériumban, ahol a következő nagyon érdekes részleteket kaptuk az ország és főképp Budapest liszt-szükségletét illetőleg:

— A megállapított fejkvóta arányában az ország *évi gabonaszükséglete 52.154 vagon gabona-nemű*. Ennek a gabonanyagnak csak a beszerzése 3 és félmilliárd koronát igényel. Az összegyűjtés munkáját a Magyar Áruforgalmi részvénytársaság végzi. A társaság raktáraiba a szükséges 52.000 vagonból már *közél hatszázat begyűjtöttek*. A begyűjtött gabonakészlet legnagyobb része budapesti malmokban és budapesti raktárakban van, mert ezekből a készletekből elsősorban a főváros lakosságát akarjuk ellátni.

— Általában elmondhatjuk, hogy Budapest téli liszt-szükséglete már csaknem teljesen biztosítva van, *A fővárosnak egy hónapra 1950 vagon gabonára van szüksége*. Ebből a quantumból már a közvetlen környék falvai és gyártelepei is részesülnek.

— *Gabonából havonta 500 vagon. 450 vagon Kispeszt, Erzsébetfalva, Rákos és még 27 község élelmezésére kell, úgy hogy pusztán Budapest polgárságának havi szükséglete 1000 vagon*.

— Nagy-Budapestnek egész télre 11.700 vagon gabonára van szüksége. Mint említettem, 6000 vagon gyült eddig egybe, a 6000 vagonból azonban *3200 vagon már Budapest szükségletének fedezésére van előirányozva*. Reméljük, ha rendes menetben halad tovább a begyűjtés, *két hét múlva a főváros egész téli szükséglete már raktárainkban biztosítva lesz*.

Csak só van elegendő

Keserű és fanyar életünkhöz télire tulajdonképpen csak egy fűszer van teljesen biztosítva: a só.

Mint az Angol-Magyar Banknál mondják, ahonnan az egész ország sóellátását intézik: *„Nemesak Budapest, de az egész ország részére elegendő só-mennyiséget biztosítottunk”*.

Értesülésünk szerint külföldről, különösen Regensburgból rengeteg sőt szállítottak Magyarországra. *5000 vagon sőt vásároltak egy évi szükségletünk fedezésére és ezért a kvantumért másfélmilliárd koronát fizettek ki*. Budapest sósükségletére *2000 vagon utalnak ki*. Hogy milyen jól el vagyunk látva ebből a cikkből, azt semmi jobban nem jellemzi, mint hogy *októbertől valószínűleg el-törlik a sójegyvet és szabadforgalom tárgyává teszik a sőt*. Így tehát attól, hogy nem tehetjük eléggé keserűvé téli ételünket — nem kell aggodnunk.

1500 vagon cukor

Sokkal aggasztóbb a cukor problémája, bár egy okos intézkedéssel ez is megoldást nyert. Tudvalevő, hogy az importcukorból *már csak 70 vagon áll a közlelmezési minisztérium rendelkezésére*.

Ez a készlet csak egy hónapra elegendő, azonban ez alatt az egy hónap alatt termelőképessé teszik az összes magyar cukorgyárakat, *szénet és nyersanyagot biztosítanak a kilenc megmaradt magyar cukorgyár számára — úgy, hogy október közepén már magyar gyárban készült cukrot fogyaszthat a főváros közönsége*.

A terv szerint 6000 vagon cukrot kell a kilenc gyárnak termelnie, hogy Magyarország cukorszükséglete biztosítva legyen. Ebből a 6000 vagonból a *téli hónapokra 1500 vagon cukrot kap Budapest közönsége*. Miután hat hónapra 1500 vagon tekintélyes quantum, elhatározták, hogy *magasabb fejkvótát fognak megállapítani, mint a mai cukoradag*.

Mihelyt a budapesti raktárakba 500 vagon magyar cukor be lesz szállítva, az *eddig 20 dkgr. fejadagot 70 dkgra emelik fel, de az üzemi költségekre való tekintettel felemelik a cukor árát is 72 koronára*.

*Burgonya és főzelékféle* — a közlelmezési minisztérium szerint — Budapest lakossága számára korlátolt mértékben ugyan, de biztosítva van.

## Földes Béla pénzügyi terve

Vállaljon részesedést az állam a termelő vállalatoknál

Földes Béla cikket írt pénzügyi helyzetünkről. Cikkében reámutat arra, hogy abban bizni, hogy *adópolitikával* a pénzügyi kormányzat fedezetet fog találni hatalmas szükségleteire: *tulhaladott álláspontra*. Az állam szükségleteinek fedezésére szükséges összegeket *más úton* kell előteremtteni és e célból Földes — hivatkozván arra, hogy nemrégiben *Finanzwissenschaft* címmel megjelent könyvében is erre mutatott reá és ezen véleményében a német szakkörök is osztoznak — azt ajánlja, hogy *az államnak közvetlenül kell résztvenni a termelésben* és meg kell teremteni a részleges, *pénzügy-szocializációs* programot.

Földes Béla propozíciója nagy horderejű, még pedig három szempontból.

Először *politikailag*. A szomorú emlékü bolsevizmus óta a szocializálás szót csak a bolsevik gazdasági program kudarcai kapcsán emlegették, de senki sem gondolt arra, vagy ha gondolt is, nem merte kimondani, hogy a jövő pénzügyi politikája ezen fog alapulni.

De fontossága van ezen propozíciónak *gazdasági, illetőleg pénzügyi* szempontokból, miután kétségtelen, hogy az egyetlen járható út, amelyen egy komoly és nagyszabású pénzügyi politika megindulhat.

Természetes, hogy itt tulajdonképpen nem is szocializálásról, hanem *részleges államosításról* van szó. A régebbi pénzügyi politika csak teljes állami üzemetek ismert, amelyeket hogy prosperálni tudjanak, legtöbbször monopolisztikus jogokkal kellett felruházni. Állami monopóliumaink gazdaságellenes voltát már nem egyszer volt alkalmunk kimutatni. Az állami részes-vállalat azonban lehetővé teszi, hogy az állam közvetlen jövedelemhez jusson, *részesevé* a termelés hasznából, *anélkül, hogy ennek a termelés menetére bármiféle káros befolyása volna*. A vállalat részére, különösen ha részvénytársaság, igazán közömbös, hogy *kinnek a részére fizeti az osztalékot*.

Földes hasonló állami részesedéssel dolgozó vállalatként a *jegybankot* említi. Van azonban ennél egy jobb precedensünk is. 1916-ban a földmívelésügyi kormányzat a *Magyar Agrár- és Járadékbankkal* egyetemben egy műtrágyagyárat alapított, amelynél a haszonnak körülbelül 50%-a az államot illeti meg.

Földes propozíciója azonban talán legfontosabb egy másik szempontból.

Élénken reávilágít ugyanis szerencsétlen közgazdasági viszonyainkra és gazdasági vezetőink rövidlátására.

A háboru befejezése előtt két évvel kezdtük meg a nagyvagyonadó és a háborus költségek fedezésére irányuló program sürgetését. Brosurákban, könyvekben, cikkeken sürgettük a vagyonkataszter felállítását és a vagyonadó előkészületeinek megtételét. Hiába! Nem hallgattak reánk. Most, négy évvel később, még mindig ott tartunk, hogy *ankéteztünk és cikkeztünk!*

Földes Béla javaslatát olvasva azonban keserűség fog el, ha egy 1917-ben, tehát három évvel ezelőtt irt könyvemre gondolok, ahol szóról-szóra a következők állanak:

„Az egyetlen mód az állam részére, mely a háborus költségek fedezetét lehetővé teszi, — résztvenni a termelésben, résztvenni a gazdasági élet összes dúsan jövedelmező vállalkozásaiban“.

Hányan propagáltak ezt részletekre menően kidolgozva, itthon és még inkább külföldön, ahol például az osztrák Goldscheid oly kiváló munkákat irt erről a kérdéseről.

Vajjon mikor jutunk el odáig, hogy a politikai bűnösök mellett felelősségre vonjuk mulasztásaikért a háborus pénzügyminisztereinket, akik dacára az elkövetett, hihetetlen károkat okozó mulasztásaiknak, még most is ugyanolyan tekintélynek örvendenek, mint annakelőtte.

Smolka János,  
okl. közgazdász.

## Mozgalmas élet a tőzsdén

### A Déli-hausse jelenségei — Nagy forgalom Magyar-Olasz Bankban Az ipari papirok áremelkedése

Az elmúlt hét is eleven és mozgalmas hete volt a budapesti börzének. Szinte fölviillanyozólag hat a közgazdasági életre, amelyet most egyébként ezerféle körülmény megbénít, ha a tőzsdén tevékeny élet uralkodik. Az illetékes tényezőknél mindent el kellene követni arra, hogy a budapesti börze ne veszítsen a háboru alatt kivívott tekintélyes pozíciójából. Félt azonban, hogy a mindenkép súlyos börzeadó bénítólag fog hatni, anélkül, hogy ez a kinstárta jelentékenyebb hasznot jelentene.

A börzei forgalmat az elmúlt héten is a *Délivasut-részvény* dominálta, amelyben roppant arányú üzlet fejlődött ki. Különböző hangulatok váltakoztak zavarai a Délivasut nyilván természetes árfejlődését, de ez nem sikerült. Beigazolódott, hogy a részvényt *olasa számtára vásárolják*, még pedig elsősorban *Castiglioni*-csoportja megbízásából az *Adriatische Bank*. „*Milyen vérfürdő lesz itt*“ — mondták a sötétenlátók — „ha egy napon Bécs lanyhában jön“ — „A hausse és a baisse egyformán véres fejjel fog menekülni.“ — „Ez az a papír, amellyel nem szabad lefeküdni, mert éjszakán át elvesztheti az ember a vagyonát.“ — Ezek a baljóslatok eddig nem igazolódtak, a Délivasut kurzusát természetes hullámzások mellett *még mindig rendületlenül fölfelé tör*, mert az olaszok még mindig vásárolják s mert nagy benne a kontrenim és a darabhiány.

A roppant arányú Délivasut-kampánnyal kapcsolatban egyébként újra érdekes megfigyelést lehetett tenni a budapesti tőzsdén. 1917-ben már az volt a helyzet, hogy Budapest dirigálta Bécsét, most azonban ismét *kizárólag Bécs után indul a budapesti börze*. Minden reggel a magánforgalomban kialakult egy árfolyam, amely előző esti bécsi magánforgalmi értékelésre támaszkodott, 11 órakor megindult a börzeteremben a reguláris üzlet, amely azonban egészen vakon és tájékozatlanul hullámozott  $\frac{1}{2}$ 12-ig. A hausse és a baisse a zsonglörök egyensúlyozó művészetével tartotta pozícióját, mert még ismeretlen volt „a bécsi indulás“.  $\frac{1}{2}$ 12 óra körül a telefon hírül hozta az első bécsi kurzust és a budapesti Délivasut „krecli“ most már tájékozva volt. Most már biztosabb bázison nyugodott a spekuláció, amelyet aztán később is a sűrűn érkező bécsi telefonhíradások dirigáltak.

Naponként  $\frac{1}{2}$ 12 óra körül jellemző megfigyeléseket lehetett tenni. Megjelentek a krecliben a tőzsdéi forgalom hangadói, akik az első bécsi híreket kapták s az egész vásárló- s eladóközösség ezekre figyelt. Staféták villámgyorsan vitték szét a híreket:

— *Haim Jaques nagy tételekben vásárolja!*  
— *Grossmann Adolf most vett ezer darabot!*  
— *Grosz Imre, Hoffmann Gusztáv nagyban veszik!*

Ezek a hírek újra meg újra felvillanyozták a hausse és megjelölték az üzlet egész irányát.

Hasonló megfigyelést lehetett tenni a *Magyar-Olasz bank-részvény* piacán, ahol szintén napok óta meglepően élénk a forgalom. A *Magyar-Olasz Bank* hossza elhanyagoltság után a kulissz egyik vezető papírja lett. Híre terjedt, hogy bevezetik a trieszti tőzsdére 50 líras árfolyamon s erre a célra az olasz csoport 200.000 darabot vásárol. Később már arról beszéltek, hogy Triesztben a magánforgalomban máris *74 lírán áll a részvény*, ami egyáltalán nem valószínű, mert például az Atlanticaért Triesztben és Fiumében már régen 800 lírát fizettek, mikor a papír még 4—5000 korona körül hullámozott a pesti tőzsdén.

Magyar-Olaszban eleintén ventatottan indult az üzlet, de itt is megjelentek a nagyfejűek: *Grossmann, Haim Jaques, Vágó Leó* és csakhamar nagy lendülettel alakult ki a tendencia. A játékosok ilyenkor fellélekzenek és boldogan újságolják egymásnak,

hogy „*eltalálták*“. *Grossmann* a bankok részére veszi nagy tételekben, *Haim Jaques*ra mindig a beavatottak bízzák rá magukat, *Vágó Leó* pedig „*az imént vonult vissza Pór igazgatóval*“ s aztán sokszáz darabot vásárolt. A haussenak tehát megvan a megbízható támasztéka.

Szinte fergetegesen eleven forgalom volt az ipari értékek piacán is, itt is csaknem minden érték sokszáz koronával emelkedett, a nehezebb papírok pedig ezerrel is. Vezetett a hausseban az *Izzó, a Györi*

*Olaj, a Papír*, amely csak most igazán „*nagy tipp*“, a *Temesvári Sör*, amely tőkeemelést előtt áll, az *Atlantica, Spodium, Karton*, a középbankok piacán pedig a *Lipótvárosi, Mercur, Kereskedelmi Hítel, Angló-bank*.

Hozzáértők a korona alacsony zürichi árfolyama és a meglehetősen pénzhiány miatt *további erőteljes hausse* várnak. Hozzájárul ehhez, hogy a külföldi tőke egyre nagyobb érdeklődéssel fordul a budapesti értékpiacon felé.

## Meg kell védeni

### a régi tőzsdetagok jogait

#### Avatatlanok tolongása a kulisszban és a valutapiacra — A kötelező jelvény sem hozott javulást — A tőzsdetanács figyelme!

... Csak a békeesztendő nyári időszakának verőfényes vasárnap reggelén, mikor néhány koronáért kényelmesen eljuthattunk a Balaton melletti fürdőhelyekre, mondom, csak a béke verőfényes ünnepnapjain volt a Déli Vasut pénztárai előtt akkora csoportosulás, mint amilyen csoportosulást láthatunk mostanában napról napra a tőzsdeterem ama részében, amely a *Déli Vasut* részvények kötésére van fenntartva... Tizenegy óra előtt néhány perccel már egy gombostűnek sincsen helye a nagy tömegben, mert azok is, akik rendszerint más kategóriájú részvényekből kötnek üzletet, azok is oda-odamennek egy percre, hogy *jelen legyenek a startnál*, amely ugyszólván napról napra nagy szenzációkat tartogat a tőzsde közönsége részére. Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy csak a megnyitás előtt és csak az üzlet kezdeténél látható nagy csoportosulás a Déli Vasut részvények kötésére fenntartott helyen. Dehogy...

Tömegesen állnak ott a tőzsdetagok délelőtt 12 órakor, sőt zárlat után is és ami leginkább meglepetésére szolgál a régi tőzsdetagoknak, ebben a nagy és valóban hatalmas tömegben is, amely türelmetlenül lesi a kurzusok alakulását, igen kevés az ismerősök és csak elvétve látnak olyan urakat, akik a *tőzsdetanács által adományszított és a közvetlen üzletkötésre való jogosultságot igazoló jelvényt viselik a gomblyukban*... Helyettük annál tömegesebben láthatók a csoportban azok a jelvénytelen urak, akikről azt sem tudják a régi tőzsdetagok, meghatalmazotti vagy pedig alkalmazotti minőségben látogatói-e a linoleumos teremnek. Nem tudják pedig azért, mert nem ismeri őket senki és így azok előtt a tőzsdetagok előtt, akik hozzá vannak szokva ahhoz, hogy csak régi ismerősökkel kötnek üzletet, *valóságos rejtély*, hogy miképpen lehetséges az, hogy olyan nagy ármozgalmak közepette, mint amilyen nagy ármozgalmak színhelye mostanában a Déli Vasut részvényeinek piaca, az ismerősök nagyobb kvantumok erejéig *üzleteket mernek kötni azokkal az ismeretlenekkel* és hogy a forgalmat egyáltalában nem csökkenti az, hogy az üzleteket kötők táborában így is azok vannak többségben, akiknek nincsen jelvénye. Mindez, ismétlünk, meglepetésül szolgál azoknak, akik *régi látogatói a tőzsdének* és ezen nem is csodálkozhatunk, ha nem tévesztjük szem elől, hogy *nemcsak a Déli Vasut részvények piacán*, hanem a korlátpapírok kötésére fenntartott helyen, az ugynevezett *nehéz papírok* piacán is hasonló állapotok uralkodnak. *Ott is hangos szóval kötnek üzletet, vagyis közvetlenül vesznek részt a forgalomban olyanok, akik mindössze néhány hónapja látogatói vagy tagjai a tőzsdének és akik egyáltalában nem juthatnának abba a helyzetbe, hogy ilyen jogokat gyakoroljanak, ha a tőzsdén szigorúan alkalmazkodnának az érvényben levő rendszabályokhoz és ha az egész vonalon érvényt tudnának szerezni azoknak a rendelkezéseknek, amelyeket e tárgyban hoztak anakidején az érték- és valutapiac vezetői tagjai.*

Igaz ugyan, hogy e sorok írásáig a nagy árváltozás ellenére is simán bonyolódott le a forgalom és hogy a jelvénytelen urak is eleget tettek kötelezettségeiknek (ami mindenesetre azt bizonyítja, hogy az utóbbiak alaposan tájékozva vannak arról, hogy csakis abban az esetben működhetnek továbbra is a piacon, ha simán és idejében rendezik az összes tőzsdéi ügyeket), de mivel az ismerős tőzsdetagok arckifejezéséből minduntalan kétségbevonhatlan bizonyítékot szerezhetünk arra nézve, hogy magyon kellemetlenül érintette őket, hogy szónál fogta egy jelvénytelen ur és tudjuk, hogy csak azért lett üzletkötés a megszólításból, mert *üstént kezelt* adott fel az illető, joggal tehetjük fel a kérdést, hogy az Értékpapír- és Valutakereskedők Egyesületének választmánya és intézőbizottsága mikor tesz végre *energikus lépéseket annak érdekében, hogy rend legyen az egész vonalon és hogy csak azok köthessenek hangos szóval üzleteket, akik jelvényt viselnek a gomblyukban, szóval, akiket felruháltak azzal a joggal, hogy közvetlenül résztvehetnek a tőzsdéi üzletek kötésében.*

Eza kérdés annál inkább jogosult, mert nemcsak egy, hanem százféle részvényről van szó és így akármelyik napon megtörténhetik, hogy olyan árváltozások színhelye lehet a piac, amilyen árváltozásokhoz talán nem igen vannak hozzászokva azok

az urak, akik eddig nem jutottak jelvényhez. A piac biztossága is megköveteli tehát, hogy ne csak az értékpapírkereskedők egyesületének választmánya, hanem a tőzsde vezetősége is foglalkozzék mielőbb ezzel a kérdéssel, mert hiszen sokszor rendkívüli módon megneghezíti az üzletkötést és a régi tőzsdetagok köreiben számos esetben bizalmatlanságot is kelt, ha a helyzet kényszerítő hatása alatt olyanokkal is kénytelenek üzletet kötni, akiket egy órával vagy egy héttel ezelőtt névről egyáltalában nem, hanem csak látásból volt szerencsésük ismerni...

Azok a tőzsdetagok, akik alapos ismerői a helyzetnek, azt mondják, hogy nehéz lesz ezen a téren rendet teremteni, mert a tőzsdetagok túlnyomó többsége vagy mondjuk így: a jelvénytelen urak hatalmas tábora azon a véleményen van, hogy *őket is ugyanazok a jogok illetik meg, mint a régi tőzsdetagokat és hogy nekik is joguk van a hangos szóval való üzletkötésre és az érték-, valamint a valutapiac forgalomban való közvetlen részvételre*. Nem a mi feladatunk ezúttal eldönteni, hogy heyes-e ez az álláspont, de mivel az utóbbi hetekben nagyobb csoportban is többször hallottuk e vélemény nyilvánítását figyelmebe ajánljuk a tőzsdetanácsnak, hogy *döntson végre ebben a kérdésben is*. Mi a magunk részéről mindössze annak a hangoztatását tartjuk szükségesnek, hogy az értékpapír- és valutakereskedők egyezményét nem azért alkották meg, hogy *mindenki* résztvehessen a forgalomban. Az egyezmény megalkotása tudomásunk szerint azért történt, hogy csak az odavalók, az üzlet biztosságát szem előtt tartó, *kipróbált tőzsdetagok és nem más szakmák odatévedt hűtelenjei* vehessenek részt a hangos szóval való közvetlen üzletkötésben. Teljesen jogos ilyenformán az a követelésünk, hogy mihelyt a tanács döntött ebben a kérdésben, — amely döntés egyáltalában nem lehet kétséges, ha a tanács annakidején tudomásul vette az egyezmények megalakulását és céljait, — *válasszanak tüstént egy bizottságot, amelynek tagjai felváltva, kérielhetetlen szigorúsággal ügyeljenek arra, hogy hangos szóval csak azok köthessenek üzleteket, akiket erre feljogosítottak, mert most, mikor olyan gyakran teszik kritika tárgyává a tőzsde működését, fokozott mértékben van szükség arra, hogy a régi tradícióknak megfeleljen, tehát a legnagyobb rendben bonyolódjék le a tőzsdéi forgalom.*

Rácz Géza.

## GUTTMANN GÉZA

BANKÜZLETE

BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 6. SZÁM.

Értékpapírok vétele és eladása, előleg értékpapírokra, külföldi ércpénzek, devizák vétele és eladása.

Elfogad tőzsdéi megbízásokat a budapesti és wieni tőzsdére.

BUDAPESTI

## TŐZSDE-ALMANACH

X. évfolyam,

Megjelenik ez év második felében gazdag tartalommal.

Szerkesztik: **Róna Lajos**, A Pénzvilág felelős szerkesztője és **Dacsó Emil**, a Fővárosi Hírlap felelős szerkesztője.

Előfizetési és hirdetési megrendeléseket máris elfogad a kiadóhivatal IX. Boráros-tér 6.

Telefon József 67 és 137—15.

## HIREK

Mi történik a Közútnál? Pénzügyi körökben elterjedt a híre, hogy a Közúti és főváros között megállapodás jött létre a villamosvasutak jövőbeni sorsára vonatkozólag. Mint beavatott forrásból értesülünk, ez a hír téves. A Budapesti Közúti Vasút Rt., mint ismeretes, beadvánnyal fordult a kereskedelmi kormányhoz, amelyben megjelöli az 1918 novemberében elkommunikált vasutak visszavételének feltételeit és nagyszabású programot adott. A Közútnak ezt a beadványát Rubinek Gyula elküldte az ügyben legközelebbi érdeklőt fővárosi hatóságához, hogy a Közúti ajánlatáról Budapest fővárosa nyilatkozzék, még pedig *harminc nap alatt*. A tanács a fővárosi tisztújításra való tekintettel felterjesztésben kérte a minisztertől a válaszadásra kitűzött harminc napi terminusnak *további harminc napra* való kitolását. Időközben azonban a miniszter folytatja tárgyalásait a Közúti-társasággal és ezek a megbeszélések, úgy látszik, *kedvező eredményt* ígérnek.

Atlantica-részvényekben e héten is tartott a hausse-mozgalom. A papírt erős kezek vásárolják. A tőzsde úgy tudja, hogy egy angol-esoport *kilenc fontot* kínál egy Atlantica-részvényért, ami a font mai kursusa szerint 8500 koronának felel meg.

Svájci tőke a Magyar Kereskedelmi Hítelbanknál. Az utolsó években — mióta dr. Schreyer Endre vette át a Magyar Kereskedelmi Hítelbank vezérigazgatását — a bank igen nagy agilitással fejti ki üzleti tevékenységét. Az iparvállalatok egész sorát szerezte meg, különösen a vaspiacon, banküzletét pedig széles alapokon fejlesztette. A szívós, tehetséges munkának most érik a gyümölcse. Mint értesülünk, *svájci* nagyiparosok és exportőrök egy tekintélyes csoportja a Kereskedelmi Hítelbank részvényéből 17.000 darabot megszerezett. Az új érdekelttség, amely delegáltjait ki fogja küldeni a bank igazgatóságába, a magyar ipar és külkereskedelem terén óhajtott szerepet vállalni és ezen új bankösszeköttetése révén a Keleten óhajtott nagyarányú kereskedelmet folytatni. A tőzsde beavatottjai kedden szereztek tudomást a jelentékeny tranzakcióról és nagy tételekben kezdték vásárolni a Kereskedelmi Hítelbank részvényeit.

A Gaál-eset és a Gál-eset. Ezen a címen a Pester Lloydban okos és érdekes cikkeket irt dr. Balkányi Kálmán, az Omke igazgatója. A cikk első részében Gaál Gaszton legutóbbi, nagy port vert parlamenti beszédéhez fűz talpraesett megjegyzéseket, cikke második részében pedig Gál Lajos épületüveges-vállalkozó ismert városi házi esetét tárgyalja.

És a Gál-eset — írja dr. Balkányi. — Nem kevésbé csodálatraméltó, mint a másik Gaál esete. Nemesak a nevek hasonlósága állítja ezt a két jelenséget egymás mellé. A második Gál — aki egy á-val írja nevét — budapesti vállalkozó és iparúzó. A két férfi életviszonya lényegesen különbözik egymástól és mégis egyidejűen mindketten jó szolgáltatásokat tettek a magyar kereskedelemnek, mert a nép széles rétegeinek megnyitották a szemét. A második Gál derék vállalkozó, aki üvegezési munkálatokkal foglalkozik és naiv hittel abban a reményben ringatta magát, hogy a fővárosi épületek törött üvegtábláit továbbra is ő fogja reparálni, miután 18 éven át becsületben üzte ezt a foglalkozását, 18 éven át dolgozott a fővárosi épületein és csak négy és fél évig volt távol, mert ezt az időt, mint katonát, — a fronton töltötte. Hogy ezenközben rokkant is lett, ezt nem is használta fel jogcímül. Többé azonban néki nem szabad konkurrálni. Jaj neki, ha a legolesőbb ajánlatot teszi. Nemesak ő szenved miatta, hanem az a tanácsnok is, aki a munkálatot erre a Gálra bizza. Mert ez a Gál — írja tovább dr. Balkányi cikkében — nem tartozik az új kurzushoz, sőt — zsidó. Ez a második Gál-eset. E pillanatban nem érdekel tovább bennünket, mi fog történni Gállal, ki fogja reparálni a fővárosi épületek törött ablaktábláit, vajjon az a kollega-e, akinek ajánlata Gállnál 60.000 koronával drágább. A mi szemünk előtt más kép lebeg. Mi azokat a kis gyermekeket látjuk, akik foltozott ruhájukban az iskolába mennek, hogy néhány hetet a téli hideg beálltáig az iskolapadokban töltsenek. És mialatt ez történik, kétszázhusz politikus nem azon törli a fejét, miképp lehetne szemet szerezni s ezáltal ezeknek a kicsinyeknek tanulási idejét valamiképp meghosszabbítani, hanem azon civakodnak, hogy milyen vallású legyen az üvegesmester, aki az iskolákban az ablakokat meg-reparálja. A gyermekek meghűthetik magukat az őszi hidegben a törött ablakoknál, a legfontosabb ebben az országban az üveges felekezeti állapota.

Balkányi Kálmán megjegyzéséhez hozzá fűzhetjük, hogy mindenesetre jogos aggodalmát a főváros tanácsa egy bátor elhatározással megszűnteti. A tanács ugyanis legutóbbi ülésében úgy határozott, hogy Gál Lajosnak a támadások folytán az üvegezési munkákról való lemondását *nem veszi tudomásul*, mert a mai viszonyok között *hasonlóan előnyös ajánlatot nem kaphat*. De ha kapna is, ezzel a munka elvégzése nem

volna biztosítva, mert a szükséges anyag felett más vállalkozó aligha rendelkezne. A munka elvégzése viszont a közelgő hűvös időkre való tekintettel, rendkívül sürgős. Érdekes különben, hogy Gál Lajos esetét a külföldi lapok is élénken pertraktálták, így többek közt a *Berliner Tagblatt* hosszabb közleményben. Ilyen módon a derék, szerény Széna-téri üveges-vállalkozó — nyilván akaratán kívül — *világhírré* tett szert.

Új élelmiszervállalat alakult Szegeden *Első Szegedi Hízalda és Élelmiszerkereskedelmi Rt.* cég alatt. A vállalat, amely a Magyar-Olasz Bank érdekkörébe tartozó *Duna-Tiszaközi Kereskedelmi Rt.* alapítása, baromfi-hizlalót létesít és Jugoszláviából szalonna, megszír behozatalával kíván foglalkozni.

Tökét emel a Magyar Általános Takarékpénztár Rt. — mint értesülünk — legközelebb nagyarányú tökeemelését hajt végre. A takarékpénztár az utóbbi időben oly számos, nagyobb terjedelmű tranzakciót hajtott végre, hogy e miatt mostani tökeerejének fokozása szükségessé vált. *Horváth Lipót* dr. vezérigazgató szerdán fejezte be Bécsben különböző nagy tranzakciókkal kapcsolatos tárgyalásait és szerdán visszaérkezett Budapestre. A tökeemelés, hír szerint, már legközelebb publikálják. — Itt írjuk meg, hogy a *Körösbányai Erdőipar Rt.* részvényeinek kottiroztatása szintén aktuálisra vált és ezt is a vállalat bankja, a Magyar Általános Takarékpénztár fogja végezni.

Angol-Magyar Posztó- és Textilkereskedelmi Rt. cég alatt Budapestben, a Wiener Kommerzialbank közreműködésével, 12 millió korona tőkével vállalat alakult, amely angol posztóárak behozatalával fog foglalkozni. Angol posztógyárosok a részvénytársaságnál szintén érdekltséget vállaltak. A vállalat vezetői *Köstler Henrik* vezérigazgató és *Szigeti Imre* ügyvezető-igazgató.

A Mercur-részvények áremelkedése. A közép-bankok piacán nagyon élénken keresik a Mercur részvényeit, amelyek az utóbbi napokban jelentékenyen emelkedtek és minden reális ok megvan rá, hogy a börze hausse-mozgalmából továbbra is kivegyék a részüket. A Mercurról köztudomású, hogy — különösen a konzervatív szolidaritással vezetett bécsi anyaintézet intenciói folytán — a részvény kurszusa nem fektetnek súlyt és azt belülről soha és semmi körülmények között nem „doppingolják”. Ez a főoka a részvény relative igen alacsony kurszusanak, ami annál szembeszökőbb, mert a budapesti Mercurnak — virágzó banküzlete mellett — jóegynéhány pompás iparvállalata van. Az *Oceán-t* például a hozzáértők a budapesti börze legjobb papírjának tartják, az *Élelmiszerforgalmi Rt.*-nek rekordmértéke van, fapőkeváltásainál pedig a Mercur az utóbbi években többszörösen megkereste alaptőkéjét. A *Feketeerdőnél* például a román tőke bevonulásakor a Mercur sok-sokmillió hasznot realizált, emellett, hogy a vállalat részvényeinek többségét — magyar érdekből is — magának tartotta meg. Mindezekért a Mercur részvényt tökeerős kezek befektetési célokra is erősen vásárolják, a spekuláció pedig érthetően szintén ráveti magát a budapesti börze e kitünő papírjára.

Szász Dezső, az *Industria Bank Rt.* vezérigazgatója visszaérkezett Bécsből, ahol a bank készülő tökeemelésé ügyében folytatott tárgyalásokat. A létrejött megállapodások értelmében a bank szeptember hó 30. napján rendkívüli közgyűlést tart, amelyen elhatározzák a bank tőkéjének 30 millió koronára leendő fölemelését. Ennek megtörténte után az *Industria Bank* a legerősebb budapesti középbankok sorába lép.

A Keszthelyi és társai betéti társaság bankcég, melynek Keszthelyi Ernő, a Hazai bank r-t. nyug. ügyvivő igazgatója a vezetője, megkezdte működését V. Sas-utca 20—22. szám alatti levő helyiségében. Telefonszámok: 37—52 és 85—72.

A Roesemann és Khünemann r-t. részvényeit — értesülésünk szerint — jövő héten vezeti be a tőzsdére a vállalat bankárja, a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank.

A Magyar Cukoripar r-t. a közeli időben tökeemelését hajt végre és olesó áron új részvényeket bocsájt ki. Ennek tulajdonítható, hogy a vállalat részvényei, az utolsó két hét alatt több ezer koronával emelkedett.

A trieszti árumintavásár. A trieszti árumintavásár megnyitását végérvényesen október 9-ére halasztották. A Magyar-Olasz Kamara a nagy érdeklődésre való tekintettel a jelentkezők határidejét szeptember 20-áig meghosszabbította.

A magyar ipar nagy sikere. A XI. árumintavásárt szombaton nyitotta meg igen előkelő társaság jelenlétében *Horthy Miklós*, Magyarország kormányzója. A magyar közgazdasági piacnak ez a egyszerű dokumentuma egyik legszebb reménye a magyar közgazdaság és főleg az ipar és kereskedelem jövőjének. *Rubinek Gyula*, helyettes miniszterelnök üdvözlése és a kormányzó ünnepi megnyitója egyaránt hangsúlyozta ezt a törhetetlen hitet a magyar ipar és kereskedelem jövőjében s maga a kiállít-

tás a legékeőbb garanciája a lelkek bizakodásának. A kiállítás, melyet *Kármán Aladár* igazgató elismerésre méltó buzgósággal és sikerrel rendezett, minden osztályában serény és lelkes munka bizonyosságait szolgáltatatta és a kormányzó szíves szavai, amelyekkel teljes megelégedését fejezte ki a kiállítóknak, kiegészülnek az egész magyar társadalom hálájával: a produciónak ez a nagyszabású megnyilvánulása jelentékenyen hozzájárul a magyar tehetség és munka felvirágzásához. A vásáron a legnagyobb sikert a következő kiállítók aratták:

A tárlaton különösen feltűnt a *Rothmüller S.* fém- és bádógarugyár r-t. kiállítása. Ezt a gyárat alig két esztendő előtt alapította a bécsi Rothmüller r-t. és e rövid idő alatt máris élére került a hazai bádóiparnak. *Horthy* kormányzó ur öfőméltósága a Rothmüller r-t. kiállítását különös figyelmére méltatta és *Weisz Arnold* igazgatónál főleg a vasuti és katonai felszerelések gyártása, valamint az ónozott gyártmányok iránt érdeklődött. A felvilágosítások öfőméltóságát láthatóan kellemesen érintették és különösen az nyerte meg tetszését, hogy dacára a súlyos viszonyoknak, a gyár mégis teljes üzemmel dolgozik.

Hatalmas fölkészültséggel vesz részt a kiállításban a *Neuschloss-Lichtig Repülőgépgyár és Faipar r-t.* (V., Balaton-utca 2.), mely pestszentlőrinci és albertfalvai gyárainak következő produktumait állította ki: Repülőgépeket, mindennemű butorokat, parketákat, mezőgazdasági faeszközöket, szekereket és targoncákat, karosszériákat, konyhafőlszereléseket, sport- és tornacikkeket, épületasztalos cikkeket stb., melyek hazánk szükségletét vannak hivatva fedezni, miáltal nemesak az eddigi import válik fölöslegessé, hanem módot nyújt a cégnek, hogy külföldön exportálás által a magyar nagyipar díességét hirdesse. Az összes gyártmányok elsöragu kivitele díeséri a nagy szaktudást és zsenialitást, amely *Lichtig S. Géza* vezérigazgatót jellemzi. *Horthy Miklós* kormányzó ur öfőméltósága ismételt elismerését és köszönetét fejezte ki a jelenvolt vezérigazgatónak.

A Pesti spódium- és enygyár r-t. a gyártási nehézségek ellenére szép kollektiót mutat be és gyártmányai minőségileg első helyen állanak, mert a békeidőbelieknél is jobbak.

*Victoria Butor- és Faárugyár R-T.* (Budapest) nagyszabású kiállítással mutatkozott be a közönségnek gyönyörűen épített mindenféle műbutoráival és faárú cikkeivel. Szinte hihetetlen, hogy ennek a gyárnak ilyen kiváló izlése van és milyen csodás mesteri munkát tud szolgáltatni. Nagyon érdekesek a figuraépítőszekrényei és egyéb játékszerei is. *Horthy Miklós* kormányzó ur öfőméltósága megszólítással tüntette ki Wolff vezérigazgatót, akinek elismerését fejezte ki a kiállított tárgyak fölött.

A Budapesti mészárosok és hentesek csontfootoldozó gyára nagy sikert ért el igen szép zselatin- és búr-gyártmányáival, melyek általános tetszést keltenek.

MEGHÍVÓ a PANNONIA BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG 1920. év szeptember hó 25-én, délután 4 órakor, VIII., Népszínház-utca 19. szám alatti helyiségében tartandó rendes közgyűlésre. Napirend: 1. Az igazgatóság jelentése az 1918. és 1919. évekről. 2. A felügyelő-bizottság jelentése ugyanezen évekről. 3. Jelentés a 300.000 koronányi alaptőke második felének bevezetéséről. 4. Az 1918. és 1919. évi mérlegek és zárószámok előterjesztése, azok jóváhagyása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény tárgyában határozathozatal. 5. Az alaptőkének öt millió koronára való felemelése tárgyában hozandó határozathozatal. 6. Az igazgatósági tagok megválasztása. 7. A felügyelő-bizottság megválasztása. 8. Az alapszabályok módosítása. 9. Esetleges indítványok. Az igazgatóság. — Mérlegszámla az 1918. évről. Vagyon: Váltók 49.300.—. Adósk 53.941.03. Biztosítékok 1800.—. Magyar kir. Postatakarékpénztár 6751.57. — Veszteség: 1917 december 31-ig 65.781.42, le folyó évi nyereség 5636.— = 60.145.42 = 171.938.02. — Teher: Részvénytőke 150.000.—. Visszleszámitolás 21.938.02 = 171.938.02. — Eredményszámla 1918 december 31-én. Veszteség: Át hozat mult évről 65.781.42. Visszleszámitolási kamatok 5746.36. Költségek 12.359.90. Leírás 809.40 = 84.697.08. — Nyereség: Kamatok 24.551.66. Veszteség: 1917 december 31-ig 65.781.42, le nyereség folyó évben 5636.— = 60.145.42 = 84.697.08. Mérlegszámla 1919 december 31-én. Vagyon: Magyar kir. Postatakarékpénztár 872.83. Váltó 20.000.—. Adósk 82.582.03. Veszteség 1918 december 31-én 60.145.42. 1919. évfolyamán 6899.72 = 67.045.14 = 170.000.—. Teher: Részvénytőke 150.000.—. Visszleszámitolás 20.000.— = 170.000.—. Eredményszámla 1919 december 31-én. Veszteség: Költségek 7323.72. Veszteség át hozat mult évről 60.145.42 = 67.469.14. Nyereség: Befolyt kamatok 424.—. Veszteség 1918 december 31-ig 60.145.42. 1919. év folyamán 6899.72 = 67.045.14 = 67.469.14.

Meghívó. A Viktória Vegyészeti Művek Részvénytársaság 1920 szeptember 26-án, déli 12 órakor dr. Déry Ernő ügyvéd irodájában (VI., gróf Zichy Jenő-utca 36) rendkívüli közgyűlést tart, melyre a részvényeseket meghívjuk. A közgyűlés tárgyai: 1. Két igazgatósági tag választása. 2. Az alapszabályok megváltoztatása. Azok a részvényesek, akik ezen a közgyűlésen résztvenni szándékoznak, tartoznak részvényeiket az alapszabályok 12. szakasza értelmében f. é. szeptember 23-án, déli 12 óráig dr. Déry Ernő ügyvéd irodájában (VI., gróf Zichy Jenő-utca 36) letenni. Budapest, 1920 szeptember 13-án. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjaztatik.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

RÓNA LAJOS

Kiadja: A Pénzvilág Lapkiadó és Nyomdai R-T.